

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za pol leta . . . » 13.—
za četrt . . . » 6-50
za en mesec . . . » 2-20
za Nemčijo celoletno » 29.—
za ostalo inzenstvo » 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . . . K 22-40
za pol leta . . . » 11-20
za četrt . . . » 5-60
za en mesec . . . » 1-90
za pošiljanje na dom 20 v, na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:

Enostopna petivrata (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . » 13 »
za trikrat . . . » 10 »
za več kot trikrat . . . » 9 »

V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenmali nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrakirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Predpriprave za državno-zborsko zasedanje.

Dunaj, 16. febr. 1910.

O seji parlamentarne komisije »Slovanske Unije« se je izdala sledeča izjava: »Parlamentarna komisija »Slovanske Unije« je imela po parlamentarnih poštih prvi sejo, ki jo je vodil dr. Šusteršič. Seja je trajala tri ure. Razpravljalo se je o bodočem državnozbornem zasedanju. Komisija je pooblastila poslanca dr. Šusteršiča, Udržal, Pacak (v Kramarjevi odsotnosti), Hruban in Ploj, ki so povabljeni h konferenci k Bienerthu dne 17. t. m. ob dveh popoldne, da se smejo konference udeležiti.«

Ob dveh popoldne je zborovala parlamentarna komisija čeških državnozbornih klubov. Sejo je vodil Udržal. V triurni seji so razpravljali o taktiki, ki naj jo zavzamejo češke stranke v bodočem državnozbornem zasedanju. Vstop kakega svojega člana v kabinet smatrajo stranke za škodljivo češki stvari. Dr. Pacak je izjavil v tej seji, kakor tudi v seji »Slovanske Unije«: »V soboto 12. t. m. je ponudil Bienerth Pacaku češko krajsko ministrstvo. Pacak je izjavil, da v sedanjih razmerah ne more vstopiti v vlado. Po razgovoru s češkimi voditelji je Pacak odklonil ponudbo.«

Zelo nevoljni so tudi Poljaki. Splošno pozornost vzbujajo Glabinskijeve izjave o svojem stališču nasproti ministrskemu predsedniku. Nikakor ne gre, da bi bili poslanci samo zato, da dovoljujejo rekrute in proračun. Bienerth je obljubil novo konstelacijo, če postane zbornica delomožna. Zbornica je delosposobna in zdaj je čas, da omogoči Bienerth sodelovanje pri vladi velikim slovenskim strankam.

Iz Lvova je došlo sledeče velevažno poročilo:

»Danes popoldne so zborovali poljski državni in deželni poslanci. O položaju je poročal Glabinski. Izjavil je, da je položaj naravnost obupen in da se ne more naprej videti izhod. Omenjale so se razne možnosti in sicer mala rekonstrukcija, potem velika in končno se lahko zgodi, da ne bo nobene rekonstrukcije. Odkrito se mora izjaviti, da ni v celi vladi sposobnih mož kakor tudi ne pri večinskih strankah, ki bi omogočili izhod iz sedanjega položaja.«

V dveurni razpravi so se po došli poročilih govorniki manjšine izjavili, naj »Poljsko kolo« v državnem zboru podpira politiko slov. strank, govorniki večine so pa izjavili, naj »Poljsko kolo« ne vravna svoje politike izključno v smislu Slovanske Unije. Končno so sklenili, naj Glabinski pri pogajanjih z vlado in s strankami zavzame stališče, ki so ga zastopali govorniki večine.

Nekateri člani »Slovanske Unije« so izjavili, da se hočejo voditelji pri Bienerthu informirati o vladnih načrtih. Ob tej priliki nameravajo tudi izjaviti, da vstopijo v vlado le, če se izpremeni zistem. »Narodni Listy« izjavljajo, da je sicer parlamentarna komisija »Slovanske Unije« sklenila, da se udeleži konference pri Bienerthu, a da se ne bo pogajala in da vzame Bienerthova izvajanja zgolj na znanje.

Z Bienerthom tudi krščanski socialci niso zadovoljni. Sicer ne zahtevajo takojšnje rekonstrukcije, pač pa tako vlado, ki bo sposobna vladati in ki bo razpolagala z zadostno večino. Ostali hočejo v nemški skupnosti, ampak trpeti ne more, da jo smatrajo in ravna jo ž njo kot s priveskom v pet skupin razcepljenih nemških svobodomiselnih strank, dasi razpolagajo krščanski socialci s 96, nemško svobodomiselnstvo pa zgolj z 78 poslanci. Krščanski socialci naglašajo, da se z večino, ki varira od 4 do 20 glasov in se lahko vsak trenutek izpremeni v manjšino, ne more vladati. Krščanski socialci tudi ostro grajajo visoko birokracijo, ki se je menda zarotila proti njim. Upravičene želje se naravnost razaljšivo prezirajo samo zato, ker to zahtevajo krščanski socialci, medtem ko svobodomiselnosti dosežejo, kar hočejo. Krščansko socialnim prosilcem so vsa vrata zaprta. Vsa vsenemec in soc. demokrat hitreje avanzira, judom se pa najboljše godi. Ni uradniškega, proforskega in tudi ne mesta sluga, ki bi ga ne imel Schreiner v evidenci in skrbi za to, da se odda najzagrizenejšim nasprotnikom krščanstva. Ta toba je sicer precej hud, ampak če bo pomagal, je drugo vprašanje. Krščanski socialci so se nekoliko preveč svoj čas eksponirali za Bienertha, zato pač ne bodo storili tistega koraka, ki naj bi bil v položaju, ko jih Bienerthova vlada res tako nečuvno prezira, da bi prestopili v opozicijo. Opozicija na dolžnem popirju, v zbornici pa podpirati vlado, je sicer nelogično, ampak po avstrijski doslednosti menda le dosledno. Če bi bili škodoželjni, bi rekrimirali, a nečemo.

Zaradi precejšnje nevolje krščanskih socialcev osobito na Schreinerja, ki vodi za kulisami svobodomiselnosti, so postali nahodni nemški svobodomiselnosti krogi. Prvi so zakihali češki nemški svobodomiselnosti krogi, ki smatrajo položaj kot zelo kritičen. Na eni strani se boje, da bi Poljaki ne dosegli popolne izpremembe zistema, na drugi strani pa jim ni všeč, ker se krščanski socialci potegujejo zato, da vlada poveča vladno večino.

Iz Brixia je došlo poročilo, da je Bienertha zaslial 14. t. m. dopoldne prestolonaslednik v daljši avdijenci. Govori se, da je avdience v zvezi z rešitvijo političnega položaja.

Položaj je torej skrajno nejasen. Ne dvomimo, da Slovani zmagajo, ker po današnjem stanju »Slovanska Unija« trdno skupaj drži.

Goriški deželni zbor.

(Nadaljevanje XVI. seje 16. februarja popoldne.)

Namestu ob 3. uri se je seja začela ob četrt na 5 popoldne, vsled česar je galerija imela priliko igrati se hrupno obstrukcijo.

Občinski posredovalni uradi.

Posl. Stepančič je utemeljeval zakonski načrt o občinskih posredovalnih uradih. Razvil je historični razvoj tega načrta. Zakon iz leta 1864 temelji na § 5. državnega okvirnega občinskega zakona. Toda ta zakon je preozek; zato ni imel pomena. Leta 1869 smo dobili nov zakon, ki pomeni velik korak naprej, ker določa delokrog občinskih posredovalnih uradov. Skoro vse dežele, izvenmši Solnograško, Moravo, Tirolsko, Istro in Goriško, so sklenile tak zakon. Statistika pa kaže, da posredovalni uradi niso delovali. Zato je vlada leta 1901 pod pritiskom deželne predložila nov zakonski načrt, ki je postal zakon leta 1907 in ki je razširil delokrog posredovalnih uradov. Sicer ta zakon ne sili strank, da bi se posluževale občinskega razsodišča; toda določa, da vsaka stranka, ki se razprave noče ali ne more udeležiti, mora to javiti. To bo mnogo pripomoglo, da se bodo ljudje posluževali teh razsodišč. Doslej je le Gorenja Avstrija ustanovila take posredovalne urade. V naši deželi stojimo tam, ko leta 1868. Zupani sicer skušajo tupačam doseči kakor poravnavo, ki pa nima nobene druge veljave kot navadna pogodba, vsled česar se kaka stranka lahko tudi ne drži sklepa razsodišča in je druga stranka nato vseeno prisiljena, obrniti se na

sodišče. Ti posredovalni uradi bodo velikega pomena, ker bo kmet imel priliko, poravnati se doma, in sicer ne le v civilnih zadevah, ampak tudi v nekaterih kazenskih (n. pr. razžaljenje časti). Zakonski načrt je bil nato sprejet v vseh branjih. — Prav tako je bil sprejet zakonski načrt o pobiranju odstotnega davka na najemnine v Gorici v korist mestu. — Potrdila se je ustanovitev zaloge za nujno potrebne naprave (melioracije, nasipe itd.), v katerega prispeva dežela 15.000 K, država naj pa dá 150.000 K.

Deželna umobolnica.

Posl. Pettarin je podal poročilo o deželni umobolnici samo v glavnih potezah, iz katerega sledi, da je primanjkljaja 470.000 kron. Vlada se pozivlje naj podeli izdatno podporo, kakor tudi vsakoletno podporo za vzdrževanje, ker bode umobolnica sprejemala tudi bolnike, za katere je dolžna skrbeti država. Dež. odbor naj s kreditno operacijo skrbi za pokritje. — Posl. Meizlik (kršč. socialc) predlaga, da se naj ta točka odloži z dnevnega reda ter naj odbor poda tiskano poročilo. Meizlikov predlog se odkloni. Bugatto (kršč. socialc) predlaga nato, naj se poročilo vsaj prebere. Odklonjeno. Pri glasovanju je večina (slovenski poslanci in laški liberalci) proti glasovom kršč. socialcev laških odborila poročilo.

Splošni vodovod v Gorici.

Sprejeli so se še nekateri manj važni zakonski načrti, nakar je Pinavčič predlagal zaponski načrt, s katerim se hišnim posestnikom v Gorici nalaga, naj v svoje hiše vpeljejo vodo iz mestnega vodovoda. Ta zakon, ki ga že imajo na Moravskem, je bil sprejet.

Razne podpore.

Posl. Berbuč v imenu šolskega odseka predlaga, naj se za laške obrtno-nadaljevalne šole podeli 4500, za slovenske 4210 K, od katerega zneska naj se dá prispevek tudi šoli v Bovecu, ki se šele ustanovi. Za leto 1910 se dovoli za laške obrtno-nadaljevalne šole 7210 kron, za povzdigo domače obrti v hribovih 1200 K. Čipkarskim šolam v Čepovanu, Cerknem in Gorici se dovoli po 200 K. — Sklene se ustanoviti po vsakem političnem okraju eno gospodinjstvo šolo. — Za trgovske in obrtne namene se dovoli 1200 K. — Na predlog Pettarinov se dovoli za leta 1908/09 laški trgovski šoli 12.000 K, za leto 1910 pa 6000 K.

Za slovensko zadružništvo.

Na predlog dr. Gregorčiča se podeli slovenskim rajfajzovkam 2000

LISTEK.

Za slovenski ljudski oder.

Čezdaljebolj se odkriva, kako globoko je pod sedanjim ravnateljstvom slovensko gledališče padlo, in kar se nam danes pod imenom slovenskega narodnega odra nujna, to so čisto navadne kranjske dile. Kje drugod pa je tudi mogoče, da vodi gledišče v umetniškem in tehničnem oziru en sam človek, ki sploh ni strokovnjak? Ta sezona je bila višek šmire. Vsako resno gledališče se vzdržuje z dramo, naše pa z opereto in burko. Vsako pravo gledišče ima kaj vzgojnega pomena posebnost še tedaj, če je edino, ki ga ima narod, v našem pa se po ogromni večini igrajo take reči, ki spadajo v špelunke, vsako gledišče je negovališče domačih talentov, v našem pa domačini stradajo in se mečejo na cesto. In uspehi te anarhije? Občinstvo se za gledišče vedno manj zanima, z dežele nihče vanj ne hodi, kar ga napolnjuje, je tista »zlata mladina«, ki se pase ob opolzkih in trapastih prevračarijih, ki jih je g. Govekar postavil v slovenskem gledišču na tron. Če bi g. Govekar zra-

ven še cigane za godbo naročil in začel med akti prodajati pivo in safalade, pa bi bil naš slovenski oder popolnoma tam, kamor ga on dosledno vodi.

Metoda tega gospoda je ta-le: vzgojiti si igralce, ki mu popolnoma parirajo, naj so potem dobri ali slabi. Dobrih talentov se sploh ne pusti na vrh. Tistega kontakta, ki je potreben med igralci in umetnost ljubečo publiko, se ne trpi, in igralcem se celo prepoveduje, občevati z ljudmi, ki komu niso ljubi! Tako se »vzgajajo« igralci! Najbolj srečen je nekdo seveda, če more spraviti stran domačine, ki imajo še nekaj trde hrbtenice, in če nabere čeških »umetnikov« iz praške »fidlovačke«, koder se zbira cvet padlih »talentov«.

Letos so uprizorili v celi sezoni samo pet boljših reči: Galeotta, Očeta, Zetev, Kato Vrankovića in Nad močjo, vse drugo je bilo tiridirajsabumbum. Slovensko gledališče ima za režiserja človeka, ki je sicer marljiv in nadarjen, ni pa v celem svojem življenju videl drugega odra kakor ljubljanskega. Zdjaj pa pomislite, da je ta ravnatelj, kateremu se ima slovensko gledišče zahvaliti za vsaj popolni propad, še predzren! Kaj njemu kritika, on je podobno kakor njegov gospodar, ljub-

ljanski župan, posoda vse umetnosti in dobrega okusa. In zato v včerajšnjem »Narodu« ošabno pravi, da njemu nobena reč ni mar, kajti on reflektuje edino na narodno-napredne kroge, ki edini vzdržujejo gledišče. Kakšna predrznost! Ali si bo deželni odbor kaj takega pustil dopasti? Deželni odbor je nasproti »Dramatičnemu društvu« in g. Govekarju pa splošni sodbi v javnosti sploh preveč kulanten, kajti društvo, ki po svojem ravnatelju izjavlja, da reflektira samole na liberalce in se samole nanje ozira, ima se pa le deželnemu odboru zahvaliti, da sme v deželnem gledišču sploh igrati — tako društvo ne zasluži nič drugega, kakor da ga večina dežele na prag postavi! G. Govekar ne bo v naši hiši, v hiši, ki je last slovenskega ljudstva na Krajskem, čez nas zabavljaj! Zakaj neki? Zato, ker je napravil iz našega gledišča kasperlišče? Če se naši ljudje za Govekarjevo gledišče toliko ne zanimajo in če tudi ljudstvo zanj ne mara, priča to le o dobrem okusu in »Dramatično društvo« si daje ubožno spričevalo, če tako odkrito priznava, da uživa simpatij le v tisti plasti ljubljanskega prebivalstva, ki je najbolj nazadnjaško, namreč pri liberalcih. Sicer pa to ni popolnoma res. Navadno so namreč vse libe-

ralne lože skoro pri vsaki predstavi prazne, parter je povprečno komaj srednje zaseden, tako da je velika predrznost, večino občinstva smatrati za liberalno. Naši ljudje pač še vedno v gledišče hodijo, ker se v pleveli sedanjih uprizoritev semtertja brez ravnateljve zasluge najde tudi kakšno zrno.

Končno pa opozarjamo, da je glede sedanjega gledišča v javnosti ena sama sodba, da namreč ni naše narodno vzgajališče, ampak poniževališče. Kdor ljubi ljudstvo in prosih njegove umetnosti, naj zbere naše domače igralce in talente in povzdigne »Ljudski oder«, da bo g. Govekar s svojo talijino cizo sam in da bomo Slovenci končno vendar prišli do domače drame. Propadanje naše domače dramatične umetnosti nas ne sme tako daleč zapeljati, da bi postali za to stran našega kulturnega življenja brezbrizni. Naš slovenski »Ljudski oder« pa naj prevzame tudi prevažno nalogo vzgoje naraščaja, pa ne samo iz mesta, marveč s cele dežele, koder imamo veliko lepih talentov v tem oziru. »Ljudski oder« ima veliko nalogo pred seboj: naj se je loti večše, sistematiško in v velikem stilu!

Nova vera.

kron; »Goriški zvezi« letno 6000 K. Deželni odbor si pridržuje pravico eventualne revizije.

Nove železnice.

Sprejela se je resolucija za železnico Gorica-Cervinjan ter se dovolil, ko bo delo zagotovljeno, znesek 100.000 K. Sprejela se je resolucija tudi za železnice Idrija-Sv. Lucija-Kobarid-Trbiž, za podaljšanje vipavske železnice in za železnico Stanjel-Divača. Za železnico Sv. Lucija-Kobarid se dovoli — ko bo delo zagotovljeno — 100.000 K. — Sprejela se je resolucija za brisko železnico. Dokler na to ni mogoče misliti, naj se vpelje avtomobilski promet. O tem je poročal poslanec Berbuč.

Cesta Trst-Tržič.

Za zgradbo ceste Trst-Tržič ob obrežju se dovoli 80.000 kron.

Odrava mitnic v Gorici.

Goriški mestni občini se dá za dobo dveh let za odpravo mitnic 7000 K. Poslanec Fon predlaga, naj se da to pod pogojem, da mesto mitnice takoj odpravi. Sprejeto. — Deželnemu odboru se nato prepusti volitev članov kuratorija dež. hipotečnega zavoda in odposlancev v deželno komisijo za osebni davek. Bugatto zahteva, da se volitev vrši v odboru; a je bil njegov predlog odklonjen.

Za vodovod v Gorici. — Krasen prizor.

Goriškemu mestu se dovoli za prekrbitev vode 300.000 kron. Posl. Gasser (kršč. socialc.) predlaga, naj se dá 500.000 kron. Bombič, župan goriški, nasprotuje. K besedi se oglasi poslanec Fon, ki pravi: Priča smo krasnih prizorov, ki jim v politiki ni dobiti primere celih zadnjih 100 let. Poslanec Gasser predlaga, naj se goriškemu mestu dá 200.000 kron več; župan goriški, Bombič, pa temu nasprotuje in hvaležno odklanja ta plemeniti dar. Razlogi za tako ravnanje so očitno zelo plemeniti. Leonida s svojimi Špartanci pri Termopilah ni imel takih plemenitih čustev. Ker od Gasserja plemenito ponujani dar mestu Gorici goriški župan plemenito odklanja, bi bilo želeto, da bi gospodje stavili drug predlog. Naj se nakloni ta lepa vsota vipavskim občinam, ki bodo za to vsoto gotovo hvaležne; saj tudi rabijo denarja za isti vodovod. (Velika veselost.) Pereči sarkazem Fonov je dal dolgočasni zbornici nekaj živahnosti.

Proračunski provizorij.

Pride na vrsto proračunski provizorij, ki o njem poroča dr. Pettarin. Izdatki so: za upravo 13.500 K; za kmetijstvo (redni stroški) 9000 K; izredni 45.950 K; za zdravstvo redni 2152 K; izredni stroški 246.640 K; za uk 23.510, izredno 19.590; za dobrodelne naprave 800 K; za javna dela 621.087 K. Razne podpore 85.100 K. Skupni izdatki znašajo 1.086.829 K. Nepokritega je 68.627. Nalaga se dež. odboru, kako naj skrbi za pokritje. — Posl. Faidutti govori k proračunu ter pravi, da je njegova stranka izključena od vsega. Vendar ne bodo glasovali proti proračunu v celoti. Na predlog posl. Bugatta se glasuje o vsaki točki posebej. Izvzemši eno postavko kršč. socialci glasujejo za ves proračun. —

Novi prostor dež. uradov.

Nato se je dodatno še sklenilo, naj dež. odbor skrbi, da dobe deželni uradi nove prostore. — Za popravilo ceste Ajba-Potravno-Močila se dodatno dovoli 500 K.

Zbornica nesklepčna.

Nato je posl. Pinavčič (laški liberalc.) prebral interpelacijo o laškem vseučilišču, nakar je poslanec Venier (liberalc.) začel brati interpelacijo o slovenskem učiteljsku v Gorici. Med njegovim branjem pa so Slovenci odšli iz zbornice, ki je bila nesklepčna. Vladni zastopnik je opozoril glavarja, naj sejo zaključi. Glavar je nato vključil Venierovemu hudovanju zaključil sejo. Zadnja seja bo najbrže v četrtek 17. t. m.

Popolni bankerot na Hrvaškem.

So se že sprli — zavezniki, koalicija in ban pl. Tomašič! Slavna »narodna« koalicija, ki se je cel čas svojega obstoja bojevala zoper Khuena, je sklenila zdaj s slednjim pakt, glasom katerega je prišel khuenovec Tomašič na vlado. Javnost se je izpraševala, kakšni so pogoji pakta, ko koalicija o tem previdno molči. Njeni listi so samo to naglaševali, da bo Tomašič upostavljal ustavo, rešil proračun in razširil volivno pravico, koalicija pa bo zanj glasovala in volila v deset volivnih okrajih

Tomašičeve kandidate, ki bi tvorili »avtonomen klub«, na katerega bi se ban nekako naslanjal.

Toda dogodki zadnjih dni so pokazali, da je Khuen Hrvatse strašno prevaril. Koalicija se je dala od njega meniti nič, tebi nič zaklati kakor golob. Ban Tomašič je namreč pravkar sklical stare mažarone na posvet, da zbude svojo stranko od mrtvih! Ko so ga koalicijski listi zato prišli, se je skliceval na neko dvoumno točko v paktu. Koalicijski listi so zato v veliki zadregi in dolže Khuenovce naravnost prevare. So pa ljudje, ki pravijo, da je tudi to razburjanje komedija in da ban dela popolnoma v sporazumu z bivšimi »narodnimi voditelji«. Facit je, da je Hrvaška kakor mila živina prodana in da z njo vsak lahko dela, kar hoče. Saj sam Supilo v »Novem Listu« očita koalicijskim voditeljem demoralizacijo! In res — koalicijski se že s Khuenovci konferirali in se lepo medseboj pobotali ...

Kar se tiče volivne »reformne« novega bana, je le udarec za Hrvate. Napravljena je namreč tako, da bodo Srbi dobili skoro 40% vseh mandatov! Tomašič bo delal kakor je Khuen — vladal bo s pravoslavci zoper katoliške Hrvate. Potem pa treba pomisliti, da je mažaronska vladna stranka nanovo ustanovljena in bo potegnila nase vse uradništvo, ki bo delalo volitive. Uspeh »reformne« bo torej za Hrvate zelo žalosten.

Načrt Khuenov je bil ta: Poraziti narodno koalicijo na Hrvaškem kakor Košutovce na Ogrskem. Potem more s Hrvaško in Ogrsko neomejeno razpolagati in izvesti svoj program. Na Hrvaškem se mu je to na prvi mah posrečilo s tem, da je koalicijo deloma kupil, deloma prevaril. Hrvaška je danes zoper Khuena igrača in mažarska satrapija bolj kakor je le kdaj bila. Hrvaška danes molči in ima zvezani obe roki.

In kdo je pomagal jo zvezati? Narodna koalicija — hrvaški liberalizem — narodni frazerji in širokoustneži — najboljši prijatelji naših slovenskih liberalcev in različnih Spinčičev, Laginj in Biankinijev.

ITALIJANI PROTI AVSTRIJI.

Naša preluba »zaveznica« in »prijateljica« nas ima tako rada, kakor ljubi tista skregana soseda svojo sosedinjo, ker ji zavida lepši predpasnik. Veliko protiavstrijsko demonstracijo so priredili 15. t. m. v Milanu. Recitirali so v »Futurski pesniški šoli« odo »Bodoča vojska«, ki je polna zabavljic proti Avstriji in poveljuje generala Asinarija. Del občinstva je burno pritrdjeval, socialisti so sikali. Sodnik Marinetti se je dvignil in vzkliknil: »Abasso l' Austria«. Marinetti je dal policijski komisar odvesti. Italija tudi neprestano pomnožuje armado. Že lani se je pomnožilo število vojakov. Še letos se uvede dveletna vojaška službena doba. Preosnujejo pa tudi armado. Pri 12 bersaglierskih polkih pomnože bataljone od 3 na 4. Bataljon ima tri stotnije. Četrtri bataljoni dobe sčasoma vsi kolesa. Kavalerija dobi tri divizije s sedeži v Milanu, Veroni in v Trevizu. Lahka artiljerija dobi 12 novih divizijskih polkov, dozdaj je bilo 12 kornih in 12 divizijskih artiljerijskih polkov. Trdnjasko topništvo se pomnoži od 6 na 10 polkov. Train se popolnoma presnuje in dobi avtomobile.

Dnevne novice.

+ **Osebnosti.** Za finančnega nadsvetnika je imenovan finančni svetnik g. Ferd. Avian pri tukajšnjem finančnem ravnanstvu. — Zdravstveni koncipist dr. Jožef Skočir je pridružen okrajnemu glavarstvu v Črnomlju, zdravstveni asistent dr. Živko Lapajne pa okrajnemu glavarstvu v Kamniku.

+ **Osmešila** se je »Edinost« s svojim vpitjem zaradi cirilmetodarije, o kateri je v teku enega tedna napisala 12 dolgih člankov. Liberalni »Dnevnik« se je namreč zaradi tega iz nje ponorčeval, češ, da je »solzarska« in da se le smeši, ko prepričuje pristaše S. L. S., da je cirilmetodarija pobožna. »Edinost« zdaj ne vé, kaj bi, in tako joče, da se sneg taja. Zdaj se krega z liberalci! Uboga stara teta, ki se vedno blamira! Poslušaj naj dr. Tavčarja, ki je v deželnem zboru kranjskem ob priliki, ko je zadnjič dr. Oražen bral neki poslovnik cirilmetodarije, vzkliknil nekaj, kar različne pobožne metode pri cirilmetodariji odkrito označil za **hinavščino**. — »Edinost« naj pa tudi poslušaj nasvet dr. Lončarja, ki je v »Praporju« opomnil liberalce da morajo za cirilmetodarijo ne le plačevati, ampak tudi moliti, kakor je to v pra-

vilih! Končno vsa razumna javnost le odobruje naš boj zoper ono neodkritost, katero je dr. Tavčar označil za hinavščino.

+ **Nevarno je obolet** v Št. Vidu pri Vipavi prečastiti gospod župnik Janez Demšar. Se priporoča v molitev.

+ **Kdo je kriv zamočvirjenja na našem gledališču?** To nam je na vsa usta povedal sinočni »Narod«, ki pravi, da se ravnateljstvo ravna po zahtevah in okusu slovenskega naprednega občinstva in naprednega ljubljanskega občinskega sveta, ker ta dva faktorja že dolgo let sama vzdružujeta slovensko gledališče, zato je njun okus tudi edino merodajen. Ali se »Narodovi« uredniki niso zavedali, kako hudo zaušnico so s to izjavo zadali slovenskemu naprednemu občinstvu in ljubljanskemu občinskemu svetu? Saj vendar danes tudi že vsak prvošolec vé, da je slovensko gledališče zadnja leta zamočvirjeno! No, mi smo nasproti temu občinstvu vendar toliko pravični, da ga branimo pred to hudo »Narodovo« insinucijo in trdimo, da je to občinstvo v veliki večini ravno tako nezadovoljno s sedanjimi razmerami na slovenskem gledališču, kakor smo mi. Krivda leži nekje drugje — in ondi naj bodo vsaj toliko obzirni nasproti potrpežljivemu naprednemu občinstvu, da ga ne bodo s takimi izjavami blatili pred vsem svetom.

+ **O slovenskem deželnem gledališču** piše »Slovenski Narod« v včerajšnji svoji oceni: »Drama in opera sta v letošnji sezoni popolnoma v ozadje potisnjeni in slovensko gledališče se bavi samo z vprizarjanjem nemških operet.« Tako celo »Slovenski Narod«, in vendar je »gledališka pisarna« tako predrzna, da si upa v isti številki »Slovenskega Naroda« zavijati, da naša kritika o slovenskem gledališču izvira le iz »političnega hujskanja in ščuvanja« ter da »politično hujskanje in ščuvanje hočejo izvesti krogi zanesti med osebe, a da gledališče služi le umetnosti (glej zgorajšnjo »Narodovo« kritiko) in plemeniti zabavi, vse drugo se mora korenito iztrebiti.« »Gledališka pisarna« naj si izbije iz glave, da bi s kakimi novimi **persekucijami** domačih moči odgovorila na našo stvarno kritiko, kajti zgodi se v takem slučaju lahko, da bi bila takaka »gledališka pisarna« iz deželnega poslopja postavljena na cesto! Zato le nekoliko več mirne krvi, saj »gledališka pisarna« dobro vé, da je naš odgovor sama povzročila z napadom na prof. Jarca. Ali bo »gledališka pisarna« tudi »brezobzirno iztrebila« uredništvo »Slovenskega Naroda«, ki si je včeraj upalo zapisati resnico o njenem dičnem delovanju za slovensko umetnost?

+ **Naša izvajanja o propadanju slovenskega gledališča** omenjajo tudi ostali slovenski listi celó liberalnega mišljenja, kakor n. pr. »Dnevnik«. Saj ni v slovenski javnosti veljavnega in razsodnega človeka, naj bo liberalc ali »klerikalec« ali pristaš budizma, ki ne bi obžaloval in obsojal dekadenco našega domačega odra.

— **Škof v Djakovu** postane po zadnjem »Hrvatskega Dnevnika« dr. Ante Bauer, odlični poslanec hrvaškega sabora. Nekateri trdijo, da je to koncesija nove vlade koaliciji. Zanimivo je, da dr. Bauer toži »Hrvatstvo« radi velikih napadov nanj povodom imenovanja nove vlade.

— **Reaktivirana** bodeta zagrebška vseučiliška profesorja Manojlović in dr. Šurmin, katerega je Rauch odstavil. Dr. Manojlović je sedaj nevarno bolan.

— **Domobranstvo v častni službi.** Glasom naredbe, ki je nedavno izšla, se more odslej tudi domobranstvo porablja za častno službo.

— **Muzejsko društvo za Kranjsko.** V zadnji odborovi seji tega društva je bil za večjezično društveno publikacijo »Carniolo« sestavljen uredniški odbor. V tem odboru so gospodje dr. Gruđen, dr. Mantuan in dr. Sajovic.

— **Dama zdravnik.** V Matuljah pri Opatiji se je nastanil dr. Grayer s svojo ženo, ki je tudi doktorica zdravilstva. Je hči dr. Ljud. Jenka v Ljubljani. — Oba bota izvrševala zdravniško prakso.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** je v svoji odborovi seji 14. t. m. razdelilo med 88 prosilcev 1300 kron. Boda med dijaki je velika, a blagajna je skoraj prazna. Prosimo torej, da slovensko občinstvo temu tako potrebnemu in uspešno delujočemu društvu priskoči hitro na pomoč. Darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident v pok., Dunaj III./3, Reisnerstraße 27.

— **Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu.** Doslej nismo imeli komisije, ki bi aprobirala tudi za slovensko stenografijo; na nemških univerzah ni bilo misliti, da bi se kdaj ustanovila taka komisija.

To dejstvo je imelo neprijetne posledice za slovenske stenografe, ki si niso mogli pridobiti veljavne aprobacije, in posredno za slovensko stenografijo sploh. Sedaj je odstranjena ta težava; zakaj z odredbo hrvaške vlade z dne 6. januarja 1910, št. 28.359, ki je objavljena v njenem »Službenem Glasniku« dne 31. januarja t. l., se je izpraševalna komisija za stenografijo pri vseučilišču v Zagrebu konstituirala tudi kot komisija za slovensko stenografijo. Komisariji so gg. prof. Fr. Magdić in Mijo Vamberger (oba rodом Slovenca) in prof. Stanko Miholić, ki je večš slovenščine v govoru in pisavi. — S tem smo Slovenci storili na polju stenografije znaten korak naprej. Opozarjamo na to vse tiste, ki bi hoteli polagati izpit iz slovenske stenografije. Natančnejša pojasnila o tem, kaj se vse zahteva pri tem izpitu, daje g. profesor Franjo Magdić v Zagrebu, Prilaz 3.

— **Predavanje dr. Ilišča v Karlovcu.** Dne 12. t. m. predaval je v Karlovcu predsednik »Slovenske Matice«, g. dr. Ilišč na prošnjo »Bratov hrvatskega zmaja« o Juriju Sporeru Matiču. V krasni dvorani karlovske mestne posvetovalnice se je zbralo mnogo občinstva. Sporer se je rodil v Karlovcu leta 1797. ter mu je bil oče francoski maire. Prvi pouk je užival v Karlovcu, pozneje v Senju in Zagrebu, a nazadnje je študiral medicino na Dunaju. Prepojen z idejami Napoleonove Ilirije, hotel je že kot dijak na Dunaju izdajati »Ilirske Novice«, za časa hrvatskega preporeka je bil navdušen pristaš Gajev, a javno ni smel delovati, ker je bil uradnik, zdravstveni referent v Celovcu. Pozneje je bil zdravstveni referent v Ljubljani, naposled pa je živel na Reki, kjer je 94 let star umrl leta 1884. Skušal je delovati kot književnik, pisal je mnogo dramatskih igrokazov in dr., a na žalost mu je zagrebška kritika vse zavrgla. Njegov roman je tiskal karlovski list »Svetlo«. Leta 1823. je izdal v Karlovcu »Almanah ilirski«, ki je pa danes zelo redka knjižica. Na stare dni je nameraval napraviti v mali Opatiji (pred 25 leti) zdravilišče. A njegov poziv na podpis delnic ni našel odmeva in stvar je padla v vodo. S tem opozorjena južna železnica pa je zbrala kapital in naredila v Opatiji svetovno kopališče za bogataše, a ne to, kar je hotel Sporer, namreč zdravilišče za bolne in potrebne. Kot pesnik zasluži Sporer priznanje, — do svoje smrti je bil prevzet z ilirizmom. Predavatelj je končal zanimivo predavanje s pozivom na kulturno vzajemnost Slovencev in Hrvatov. Predavanju je sledilo burno odobravanje.

— **Prestolonaslednik na Brionskih otokih.** Končno je odločeno, da pride prestolonaslednik z družino v petek, 18. t. m. na Brionske otoke in ne 21. t. m., kakor je bilo prvotno poročano.

— **Dan pred poroko ponesrečil.** V petek, 28. januarja, se je ponesrečil v Clevelandu Slovenec Alojzij Kraljič v tovarni Tayler-Buggis Tound blizu Euclid ave. Zašel je med turbinsko kolesje, ki ga je razmesarilo. Našli so ga mrtvega na tleh. Naslednji ponedeljek bi se morala vršiti njegova poroka z Rozalijo Gorendič. Doma je bil iz Zagradca na Dolenjskem in je prišel pred petimi leti v Ameriko. Star je bil 23 let.

— **Red sv. Cirila in Metoda.** Poroča se iz Sofije, da bo v najkrajšem času sprejeta v sobranju zakonska predloga, s katero se ustanavlja red sv. Cirila in Metoda. To bo največji bolgarski red, ki ga bo smel car podeliti samo tujim kronanim glavam, bolgarskim državnikom, ki so si stekli posebnih zaslug za razvoj Bolgarske, ter končno tudi tujim državnikom, ki so učinili velika dela za človeštvo in si stekli zaslug za Bolgarsko.

— **Smrtna kosa.** V Zagrebu je umrl dne 16. t. m. nagle smrti gosp. Janko Christof, brat tukajšnjega sollicitatorja Josipa Christof, ki je pred kratkim izgubil tudi svojo mater.

— **Zopeč nesreča s samokresom.** Iz Pulja poročajo: Tu je ravnal pekovski pomočnik Metković z nabitim samokresom tako neprevidno, da mu je padel na tla in se sprožil. Kroglja mu je šla v levo stegno. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnišnico.

— **Velika delniška družba.** V kratkem se boste združili ladjedelni družbi Avstrijskega Lloydja in ona Stabiliteto tecno triestino v Trstu v eno delniško družbo. Nova delniška družba se bo imenovala »San Rocco«. Delniški kapital bo znašal pet milijonov.

— **Vest o prodaji gradu v Kraljevcu** se ne potrjuje.

— **Društvo bosenskih srednješkolskih profesorjev** se je 13. t. m. ustanovilo v Sarajevu. Predsednik je sarajevski gimnazijski profesor Mijo Poljak.

Björnsonu se zdravje vrača in bo skoro gotovo ozdravel.

Iz krvave Prusije.

V Prusiji rdeči prelita kri prusko zemljo. Socialna demokracija je mobilizirala ulice proti nekdosi gavedi kako napredni volivni reformi pruskega deželne zboru. V nedeljo že so bile hude demonstracije v Berlinu, a do velikih, obširnih izgrediv ni prišlo. Dne 15. t. m. je pa rdečila, kakor smo že včeraj poročali, kri neumunstrske zemlje. O teh demonstracijah se še poroča: Po vseh shodih, na katerih se je najstrožje obsojal nastop policije ob nedeljskih demonstracijah se je podalo 150 mladih ljudi pred mestno hišo, kjer so zasmehovali policijo. V nekega policista je bila vržena steklenica. V tem trenutku stopi iz mestne hiše policijski predsednik Gutschmann, ki je vodil v nedeljo policijske atake proti demonstrantom. Na Gutschmanna je padel en strel in metali so kamnje nanj. Policija je razgnala s sabljami demonstrante, ki so se pomnožili vrnili pred mestno hišo. Policija je pozvala na pomoč vojake. Došla je stotnija pod poveljstvom stotnika Klee. Po trikratnem pozivu, naj se demonstranti razidejo, so vojaki nasadili bajonete in nabili puške ter nato z bajoneti razgnali množico. Demonstranti so pobili okna na mestni hiši in tudi po drugih hišah. Zaprl so sedem oseb, ranjenih je več policistov in demonstrantov. Nekemu delavcu je odsekal policist popolnoma roko v trenutku, ko je pobral kamen, da ga vrže na nekega policijskega uradnika. Velika demonstracija je bila tudi v Kasslu. Demonstracijski izpoved je priredilo do 5000 oseb. Demonstrante je naskočilo 300 policistov, ki so jih psovali demonstranti s klici: »Ihr Bluthunde«. Demonstracije so trajale dobre tri ure. Ob izgrediv v Rusiji je prusko časopisje ostro pisalo proti ruski policiji. Zdej ko dviga revolucija svojo glavo v »napredni« (?) Prusiji, ko pokajo v Prusiji strelji, ko seka policija demonstrantom roke, nemško »svetovno« časopisje ne napada »nazadnjaške«, »nasilne«, »reakcionarne« itd. itd. Prusije. Nemci pravijo: »Jede Schuld rächt sich auf Erden«.

Stajerske novice.

Š **Smrtna kosa.** Iz Celja poročajo: Danes izročajo hladni zemlji petoščolca Jožefa Korbuna, k je vstopil v tukajšnje orglarsko šolo 1. 1902 in jo z odliko dovršil v teku dveh let, posebno na orgljah, glasovirju in v glasbeni teoriji. Tedanjí učitelj dr. Pegana, dr. Sommer in g. učitelj Kranjc so se nanj posebno ozirali ter ga pripravljali za gimnazijo, na kateri je skozi 4 leta hvalno napredoval ter ves čas igral pri šolskih mašah tega zavoda. Dalje je večkrat nastopal kot pijanist in pevec v Narodnem domu in drugod. Poučeval je pri raznih slovenskih strankah glasovir. Bil je zelo hvaležen svojim gmotnim podpornikom. n. pr. tukajšnji dijaški kuhinji, g. opatu itd. Že v četrti, posebno pa v peti gimnaziji se ga je lotila jetika in ga gnala v hladni grob. Star je bil 23 let in rojen na Zg. Poljskavi. Bodi mu zemljica lahka! — Umrl je v Celju trafikant g. Terstenjak.

Š **Na celjski nemški višji gimnaziji** je dobilo 40 odstotkov vseh učencev nepovoljna spričevala II. in III. reda. Vsekakor čudno! Večina teh je padla radi nemškega jezika, seveda največ Slovencev. Temu zavodu bode treba posvetiti posebno pozornost, kajti do sedaj se še na tem zavodu kaj takega ni pripetilo, iz česar sklepamo, da učenci ravno niso tako slabi, da pa je temu krivo učno osobje, posebno še napačna metoda poučevanja in pa huda mržnja gotovih profesorjev do slovenskih dijakov. Najbolj se dijaki pritožujejo proti ultranemcu profesorju Eisnerju, kateri Slovencev sploh ne more videti.

Š **Samoumor ali nesreča na postaji v Celju.** Dne 15. t. m. je prišel 18 let star mladenič pod poštni vlak, ki pride z Dunaja v Celje ob 10. uri 13 min. in pripelje v Ljubljano ob 12. uri 38 min. ponoči, tako nesrečno, da ga je lokomotiva vrgla na tla in mu odrezala glavo od telesa. Kolikor se je zamoglo dognati, prišel je mladenič tisti dan z Dunaja, se sprehajal po kolodvorskem hodniku in v bufetu spil več kozarcev konjaka. Če so pri njem najdeni dokumenti njegovi, imenuje se Henrik Zitzler, rojen dne 27. januarja 1892 v Lannersdorfu kot sin železniškega uradnika ter je bil osmošolec, vendar pa to ni verjetno. Ali je storil samoumor ali pa je prišel le po nesreči pod vlak, bode se še-le dognalo, sumi se pa, da je izvršil samoumor zaradi slabega šolskega spričevala. Na lice mesta došla komisija dala je truplo prenesti v mrtvašnico okoliškega pokopališča ter obvestila o stvari staršje.

ga spričevala. Na lice mesta došla komisija dala je truplo prenesti v mrtvašnico okoliškega pokopališča ter obvestila o stvari staršje.

Š **Sad nemških šol.** Kako krasne uspehe imajo nemške šole, priča to-le pismo neke mariborske Reze: »Bos denkts tu endlich, berst mich pringen oder net, klapst das i mich fon dir fernorn holt, so ane vi du pist, i prachi sunst niks fun dir nur meine sochn zurück, sunst niks, fi bos prachst meine fotografiech umanonda trogn, van niks di aun geht, schau dast pold pringst, chobi dir imer gefrogt, pleibst mich urntlich oder net und du pist sogn, jo jo prachts di net firechten und jez afamol pist her kumen mit ondern und host so klacht hinten vi i kuman pin, nacha pist gleich gongen, hast mi net a mol urntlich angeschaut ludar hobi ja gar net dich dazu truzt das mus mi hobn. i brauch jo Sulche lotar net i prache a urntliches bursch, das bleibst mir imer oba net so vi du mochn tust, tej wochn mit ane und andre wochn mit andrn, tej restel prach i net dos fos den ondern iberbleibt, a lek... Imechti nur meine sochn zurück hobn, sunst prach i nicks, pa tos mech i amol visn fas tu host und fas denkst du endlich, des hobn i jez schon de trite-mol schribn, sulst mich dos zurück prigen, varum pringst mich net. val net her kumen vilst, schick mich holt, prachst net her kumen, pin i di so net neikirig. dos mecht i visn varum pringst mich net i so dich noch amol das polt pringst. ich kipi dich kan rua frier das net zuruck geben berst, ich her dich jeden tok an prif schreibn abr mit one Markn. Klapst berst mich fer norn holtn i prachi di net mein liaber leobolt, i chobi dir schon so gern kopt, paß das chobi net kenen fergesen af di imer chobi tenkt af dir padanocht unt pantok i chob ich mich te ganze nocht gvant, dos tu pist mit te ondern gongn, chobi tenkt schprinkt i af te drau eini und hota net fil gfelt das chobi net tan, und vos kon i jez mochn, also pring mi meine fotografiech zurück past i beri net fil geld fir prif ausi schmeisn fir das Schpas. noch host a mol ruight fon mir noch schreibi dich net mer, noch pist frei. Es krist dir filmols deine Resa.«

Š **Truplo neznanega moža v Savinji.** Od Sv. Marjete pri Rimskih toplicah se nam poroča: Tukaj so včeraj iz Savinje potegnili veliko, močno moško truplo brez jopiča. Vrh glave ima veliko rano. Nihče ga ne pozna.

Ljubljanske novice.

lj **Seja ljubljanskih odbornikov »Narodne obrambe«** je jutri zvečer ob 8. uri v uredništvu »Slovenca«.

lj **Javna predavanja S. K. S. Z.** Zadnje predavanje v S. K. S. Z. je bilo jako dobro obiskano. Zlasti številno je bilo zastopano žensstvo, kar je umljivo, ker je bila kot predavateljica prvič oglašena ženska — gospa Klemenčič. Predavala je o ženskem vprašanju ter izvajala, kako je to vprašanje nastalo z novim duhom časa, ki je zavel v Evropi ob veliki francoski revoluciji, v Ameriki pa ob velikem gibanju za odpravo suženjstva. Klic za človeške pravice je vzbudil tudi ženske, da so se začele zavdati svojega nevrednega položaja v družbi, svoje duševne zaostalosti, ter zahtevati pravico do polnovredne izobrazbe in vporabe svojih sil na polju občega dobra. Ko so na to pritislile še nove gospodarske razmere, ki jih je ustvarila industrija in pognale ženske od doma s trehuhom za kruhom, tedaj je postalo žensko vprašanje akutno in žensstvo se je pričelo po vsem svetu organizovati v dosego svojih ciljev. Začelo se je moderno žensko gibanje. Cilji tega gibanja nikakor niso sebični, marveč gredo le za tem, da se ženski prizna svoboda izobrazbe in ji omogoči, da v družbi uveljavi svoje specialno ženske sile: ljubezen do slabeljših in zapuščenih, višjo moralnost in zdrav gospodinjjski smisel. V to svrhu zahteva mesta ne le v posameznih poklicih, marveč tudi v postavodajalnih zastopih, kjer bo mogla vplivati na sestavo zakonov. Kar se tiče konkurence z moškimi v kruhoborstvu jo silijo žalibog k temu gospodarske razmere. Moški si položaj lahko olajšajo s tem, da sprejmejo ženske v svoje strokovne organizacije ter zahtevajo zanje enako usposobljenost in dosledno tudi enako plačilo. — Poslušalkam se je videlo na obrazu, da jim je predavateljica govorila iz srca in marsikateri je gotovo z nova oživila vera v se, vera v žensko stvar. Prav je, da smo slišali enkrat o tej zadevi govoriti žensko, ki je gotovo najbolj poklicana v to. Upajmo, da se bodo odslej v S. K. S. Z. še večkrat oglašile ženske predavateljice. Predavateljica je žela burno pohvalo pri vseh na-

vzočih. — Prihodnji torek predava državni in deželni poslanec dr. Ig. Žitnik o ugašajočem polumescu.

lj **Ljubljanska društva** so v preteklem letu imela 94.784 članov, torej 20.877 več nego leta 1908. Vsa slovenska društva, ki tvorijo nekako 82 % vseh društev, so imela 88.597 udov, torej jih pride povprečno na vsako društvo 422. Nemška društva pa so imela 6187 članov, tedaj vsako društvo po 140. — Iz navedenih števil je razvidno, da je društveno gibanje v Ljubljani nenavadno živahno.

lj **Sofija Borštnik contra Govekar.** Naša prva umetnica igralka Sofija Borštnikova nam je danes poslala sledeče: »Vložila sem pri c. kr. sodišču tožbo proti g. Francu Govekarju radi njegovega nepravilnega in neumestnega postopanja proti meni. Vabim vse tiste, ki se zanimajo za slovenske gledališke razmere na to obravnavo pred c. kr. sodiščem, ki utegne postati zelo zanimiva. Z odličnim spoštovanjem Sofija Borštnikova.«

lj **Izlet »Ljubljane« v Benetke,** katerega pripravlja za Binkošti, izvestnim ljudem ne dá miru. Sedaj so raznesli, da se je na sestanku naših izobraževalnih društev, ki se je vršil nedavno v »Unionu«, pozivalo duhovščino, naj kaj daruje za ta izlet. To je popolnoma navadna laž in infamna izmišljotina lopovov. Kaj takega se sploh nikjer ni govorilo. Niti krajcarja ne potrebuje »Ljubljana« za ta izlet nabirati in urejeno bo tako, da tudi vinar društvenega denarja ne bo zanj izdan. Po Ljubljani se tudi trosi, da je neki gospod daroval za izlet 500 kron. Tudi to je popolna laž. Take grde izmišljotine le kažejo, s kakimi čudnimi nasprotniki se imajo boriti v Ljubljani pri svojem napredku razna naša društva. Objavljamo to, da ne bo kdo nasedel in da dostojni ljudje lahko spoznajo lažnike. Vsem ki se zanimajo za izlet v Benetke, javljamo, da je društveni odbor sestavil za temeljite priprave poseben odbor, ki je že na delu. Da bo izlet tembolj uspel in da bo res poučen za izletnike, se je odboru posrečilo pridobiti krepko pomoč društva za promet tujcev. Za izlet ne bo treba nobene časnikarske reklame, ker je že itak zagotovljen.

lj **Kap je zadel** včeraj okoli 1. popoldne v Česnovarjevi gostilni na Dolenski cesti 66letnega vžitkarja Ivana Sveteka, očeta, posestnika, poštarja in župana g. Antona Sveteka v Tomišlju. Ko se je vsedel h kosilu, mu je jelo prihajati slabo in hipoma se je zgrudil in umrl. Priskočili so mu takoj na pomoč ter ga začeli drgniti, a ga niso mogli spraviti k življenju. Tudi na lice mesta došla policijska komisija je zamogla konstatovati smrt za srčno kapjo in je odredila, da so pokojnikovo truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

lj **Defraudantov konec.** Pred kratkem je bil v Milanu v neki kavarni aretovan v Tržiču rojen kontorist Fran Hanhardt, ker je defraudiral nekemu tovarnarju za dežnike 80.000 lir. Ko so ga privedli v policijski biro, si je zapodil kroglo v glavo in je bil takoj mrtev. Hanhardt je bil predlansko leto kot kontorist zaposlen pri tvrdki Lavrenčič in Domicelj na Dunajski cesti in je tudi tukaj pomeveril 2700 K potem pa pobegnil v Italijo. Tudi tam je defraudiral večjo vsoto denarja, potem jo pa popihal v Pariz, kjer je bil čez nekaj časa aretovan in tamošnjemu sodišču izročen. Hanhardt je bil sicer rojen v Tržiču na Gorenjskem, izrejen pa v Parizu. Ker mu tam ni več ugajalo, je šel zopet v Italijo, kjer se pa ni mogel zdržati svoje stare navde, marveč je segel še po večji vsoti, katera mu je pa povzročila le smrt. Bil je zelo nabobražen in bi se bil zlahka ustvaril dobro eksistenco, kajti govoril je poleg slovenščine še pet drugih svetovnih jezikov. Pač žalostna usoda.

lj **Kreditni zavod.** Upravni svet c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt določil je v svoji predvčerajšnji seji čisti dobiček za leto 1909 s 15.596.825 K 26 v, to je za 1.167.909 K 37 v več kakor za leto 1908. Občnemu zboru, vršečemu se dne 8. aprila t. l. se bode predlagala razdelitev za 2 K višje dividende (32 K za delnico), pripis 1.000.000 K izvanrednemu rezerv. zakladu ter prenos 1.786.000 K na nov račun. Rezerve dosega sedaj približno 66 milijonov K ali 55% delniške glavnice.

lj **Stara hiša.** Predvčerašnjim je bil pred novo prodajalnico v Prešernovi ulici zasačen baš ko je izmaknil par čevljev, policiji splošno znani razgrajč, žgajnar, berač in brezposelni krtičar Franc Cerar, kateri je bil zaradi raznih »dobrih del« že nešteto krat predkaznovan. Ker je na sumu, da je ravnotam že preje ukradel par galoš in

žensko krilo, je bil aretovan in sodišču izročen.

Telefonska in brzojavna poročila.

ŽUPNIK IVAN DEMŠAR UMRL.

Vipava, 17. februarja. Župnik Ivan Demšar v St. Vidu pri Vipavi je umrl. Pogreb bode v soboto ob 10. uri dopoldne.

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR.

Gorica, 17. februarja. Ob 11. se je vršila menda zadnja seja deželnega zbora, ki je trajala samo pet minut. Deželni glavar je naznanil, da obvestilo o zaključenju še ni došlo in da je zato na dnevnem redu kot edina točka overovljenje zapisnika včerašnje in današnje seje. Ker pa vsled ogromnega dela ni bilo mogoče zapisnika sestaviti, predlaga, da se overovljenje zapisnika prepusti deželnemu odboru. Nato Bombig od laškega liberalnega kluba izjavi, da je za izboljšanje učiteljskih plač, da pa ni stavil tozadevnega predloga, ker je slovenski klub temu nasproten. Zato le prosi, naj deželni odbor do prihodnjega zasedanja izdela učiteljski zakon. Dr. Gregorčič je podpiral glavarjev predlog glede overovljenja zapisnika, kar se je nato sprejelo. Nato je glavar sejo zaključil. — »Slovenčev« poročilo glede Berbučevega predloga o ustanovitvi slovenskega vseučilišča je treba v toliko popraviti, da je deželni zbor sprejel predlog v tej obliki, da se ima vseučilišče v Ljubljani t a k o j ustanoviti.

SOCIALNOZAVAROVALNI ODSEK DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 17. februarja. Socialnozavarovalni odsek državnega zbora ima v ponedeljek sejo.

POLOŽAJ NA GRŠKEM.

Atene, 17. februarja. Zopet so bila nova nesporazumljenja med vojaško ligo in vojno mornarico, pa ni izključena možnost medsebojnega boja. Včeraj so čete zasedle glavne točke mesta, ker se je bati napada mornarice. Tybaldos se je nenadoma vrnil v Atene.

Pariz, 17. februarja. Iz Aten poročajo: Ministrski predsednik je izjavil, da bo ogromna večina prebivalstva soglasna z vojaško ligo v vprašanju revizije ustave. Ko bo reforma izvršena, bo liga takoj razpuščena. Po reviziji ustave bodo razmere na Grškem postale zopet normalne.

VIHARJI V SEVERNEM MORJU.

London, 17. februarja. V Severnem morju razsaja nenavaden vihar. Norveški poštni parniki so dospeli z 24-urno zamudo. Vsi došli parniki so več ali manj poškodovani od viharja.

PARNIK SE JE POTOPIL.

Kodanj, 17. februarja. Parnik »Cambodia« vzhodno-azijske družbe v Kodanju, ki je bil na potu v Južno Afriko, je pri Hesnaes ob norveškem obrežju zavezil na morskno plitvino ter se potopil. 13 mož je rešil norveški parnik »Activ«, 16 mož posadke pa še pogrešajo.

ZASTRUPLJENE JEDI.

Stockholm, 17. februarja. List »Dagen Nyeter« poroča, da je obolel državni maršal pl. Essen vsled zavžitja zastrupljenih jedil. Zdravnik, kakor tudi člani maršalove družine nočejo ničesar izjaviti tozadevno, vendar je obolelo tudi več oseb, ki so obedovale skupno z maršalom. Stanje bolnikovo se je v zadnji noči nekoliko zboljšalo.

Stokholm, 17. februarja. Stanje državnega maršala pl. Essen je bilo predvčerajšnji dan zelo kritično. Tudi bivši višji namestnik Tamm, pri komur je bil maršal na pojedini, in njegova žena sta obolela. Dve dami ste ravnotak težko oboleli. Preiskava doslej še ni dognala, v katero jed je bil strup namešan.

Dobivanje zob

Ne vznemirjajte se vsled dobivanja zob Vaših otrok, ampak dajte malim Scott-ovo emulzijo in ne bode imeli nobenih noč več brez spanja. Presenečeni bode, kako lahko in brez bolečin bodejo prodrli potem zobje.

Scott-ova emulzija

obsega v lahko prebavni obliki vsi potrebne snovi, za pridobitev belih ravnih in močnih zobčkov. Cistost in močan učinek 261t

Scott-ove emulzije

sta neprekosna. »SCOTT« prebavi lahke celo za najslabši organizem.

Scott-ova emulzija

je in ostane vzor-emulzija.

Gena izvorni steklenici 2 K 50 vinarjev

Dobi se v vseh lekarnah.

Prisna le s to emulzijo — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja!

FRANCOSKI PORAZ V VADAJ DEŽELI.

Kolonialno ministrstvo potrja, da so domačini dne 4. januarja južno-vzhodno od Abešra v Vadaj deželi porazili francosko kolono. Usmrčeni so bili neki kapitan, dva poročnika, dva podčastnika 101 strelac in več patroljujočih vojakov. Ušlo je le osem strelcev in nekaj patrolj. Francozi so ojačili vojaštvo, da kaznujejo domačine.

KOREJCI PROTI JAPONCEM.

Ob preiskavi z ozirom na Itov umor so zasledili obširno zaroto. Zaprli so 15 osumljenih Korejcev. Nekateri osumljenci so izpovedali, da so nameravali zarotniki pomoriti vse vladne člane in vodilne Japonce.

Naročajte „Slovenca!“

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 17. februarja.

Pšenica za april 1910	13.84
Pšenica za maj 1910	13.64
Pšenica za okt. 1910	11.60
Rž za april 1910	9.41
Rž za okt. 1910	8.60
Oves za april 1910	7.43
Koruzza za maj 1910	6.61

Elektiv: —.

Meteorologično poročilo.

Višina n. moriem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Predvidena temperatura v 24 urah
16.	zveč.	731.6	1.1	brezvetr.	oblačno	
17.	zjut.	738.7	2.0	sl. sever	megla	2.6
	2. pop.	740.3	1.2	sl. jug		

Srednja včerašnja temp 1.5°, norm. — 0.1°.

Naprodaj je dobro obiskovana

GOSTILNA

z lepim velikim senčnatim vrtom na zelo prometnem kraju tik velikih tovarn in ne daleč iz mesta. Kupni pogoji prav ugodni. Kje, pove upravništvo „Slovenca“ 355

Istrsko vino

zajamčeno pristno po najnižjih cenah 390 se dobi v trgovini 6-1

Angelo Facchini, Levade (Istra).

Išče se za takojšnji nastop

klapec za trgovino

Prednost ima tisti, ki je že bil v kaki prodajalni v Ljubljani. —

Naslov pove uprava. 425 3 1

Enega ključavničarja in enega kovača ki sta spretna

v tovarniških popravilnih delih sprejme takoj

Tovarna za klej (limtovarna) v Ljubljani. 426 1 1

Knjižgoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjižgoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

HLEV

s pritisklinami se odda v najem na Poljanski cesti 81. Več se izve pri J. Zakotnik, Dunajska cesta 40.

3 krojaške pomočnike

sprejme takoj Fran Cadež, krojaški mojster, Sava, p. Jesenice-Fužine. 407

Prodajalna

obstoječa iz dveh lepih in svetlih prostorov s 4 izložbenimi okni se takoj odda. — Več se izve v trgovini A. Kunc, Dvorski trg 3.

Hišo

z velikim vrtom in jako obiskovano gostilno v Prigorici, sredi vasi št. 48 pri Ribnici z vso gostilniško opravo in velikim avtomatom proda Matija Križman, gostilničar v Ribnici. 415 2-1

Karla Planinška
prazena kava
je za poznavalce najboljša.

V smislu sklepa izrednega občnega zbora z dne 2. februarja 1910, vsled katerega se izda

1500 delnic četrte emisije v nom. vrednosti po 400 K

si dovoljujemo vabiti k subskripciji glasom sledečih pogojev:

- Po § 9 pravil imajo gg. lastniki doslej izdanih delnic predpravo, da si pridobijo nove delnice v razmerju 3000 : 1500, na dve stari delnici torej pride 1 nova. Zato je treba v svrhu dosege te predprave pri subskripciji delnic IV. emisije predložiti primerno število starih delnic, ki se nanje pritisne štampilj in se takoj vrnejo.
- Delnice, ki se izdajo na podlagi te predprave imajo emisijski kurz K 600.— za kos.
- Za akcije, ki jih subskribirajo nedelničarji, se ustanovlja kurz K 800.— za kos in imajo tu subskribentje iz trgovskih krogov prednost.
- Subskripcijska doba se konča 15. marca 1910 ob 12. uri popoldne.
- Pri subskripciji mora delničar za vsako subskribirano delnico položiti predujem K 200.—, dne 1. maja 1910 nadaljnih K 200.— in do 30. junija 1910 ostanek. Nedelničar mora položiti za vsako subskribirano delnico pri subskripciji K 400.—, ostalo tako kakor delničarji.
- Vsi gg. subskribentje se pokoravajo repartitiji v 4. odst. § 9 pravil upravnemu odboru rezervirane, subskribentom, katerim se delnice niso pridelile, se vrnejo plačani predujmi.
- Nove delnice imajo delež na dobičku upravnega leta 1910—1911.
- Subskribira se lahko pri naših blagajnah v Kolinu, Prostějovu in Ljubljani, pri Češki banki v Pragi, pri Živnostenski banki za Češko in Moravsko v Pragi in vseh njenih podružnicah, pri Osrednji banki čeških hranilnic in nje podružnicah, pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in pri kreditni banki v Ružomberku.

V Kolinu, 3. februarja 1910.

Kolinska tovarna za kavine primesi trgovsko delniško podjetje.

422

Predsednik upravnega odbora:
Vinc. Krička.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Marijin trg števil. 1.

Največja zaloga najtinejših barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve. Raznobarna kreda. Zlate in raznobarne bronce. Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij v listih. Štampiljske barve. Ogilje za risanje. Raznobarne tinte in tuši. Silkarso platno in papir. Paleta, škatlje za študije. Copiči za umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične prstene in rudinske barve.

Priznana najboljša in najizdatnejša

oljate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje in lišne posestnike itd., priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarkega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stukaturnega za podobarje in zidarje. 52-1

Ustanovljeno 1882. Zahtevajte cenike.

M. Podkrajšek, frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta števil. 32, izvršuje vsa lasna dela in priporoča svojo bogato zalogo kit.

Štev. 1 kratka preveza	K 11.—
2	9.—
3 poldolga preveza	7.—
4	5.—
5 dolga preveza	3.60

Pri naročilu zadostuje vzorec in številka, pošiljatev diskretna po povzetju. Sive in svetlorumene 20% dražje. 400

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu dološlje 11 škatlj tako izbornu učinkujočih 3281

Salmijakovih pastil

(kafelj) lajšajočih, slez razkrajajočih

lekarka Piccoli v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževega dvornega založnika. Ena škatljica 20 vin., 11 škatlj 2 kroni. Naročila po povzetju.

1139

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve vrste, z jamstvom za nje

trpežnost skozi pet let in opeko za zid

iz lasne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

L. Knez-u v Ljubljani.